

Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatavate riigiasutuste Kiviõli I Keskkooli, Kiviõli Vene Kooli ja Lüganuse Kooli ümberkorraldamine ja Lüganuse Riigikooli moodustamine

Austatud haridus- ja teadusminister

Käesolevaga esitan Teile ettepaneku korraldada ümber Lüganuse vallas paiknevad Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatavad riigiasutused nimetustega Kiviõli I Keskkool, Kiviõli Vene Kool ja Lüganuse Kool uueks kooliks, mille õpe toimub statsionaarses õppevormis edaspidi algselt kolmes, pikema aja jooksul kahes tegutsemiskohas.

Kiviõli I Keskkooli, Kiviõli Vene Kooli ja Lüganuse Kooli ümberkorraldamise põhjendus

Haridusvaldkonna arengukavas 2021–2035 on üheks olulisemaks strateegiliseks eesmärgiks seatud kvaliteetset haridust pakkuva, kaasava ja kestliku õppeasutuste võrgu ja taristu kujundamine selleks, et haridus oleks kättesaadav eri sihtrühmadele ja õppekeskkond toetaks nüüdisaegset õpikäsitust. Samuti nüüdisaegsest õpikäsitusest lähtuvad õppekavad, nutikas õppevara ja -metoodika. Lisaks ühine kultuuri- ja väärtusruum, kvaliteetne eestikeelne ja eesti keele õpe.¹

Vabariigi Valitsuse koalitsioonilepe aastateks 2023–2027 haridus- ja teadusarengu eesmärkide hulgas on: „Jätkame eestikeelsele haridusele üleminekuga ja koolivõrgu korrastamisega, laiendades võimalusi kodulähedaste algkoolide säilitamiseks.“²

01.09.2024. a toimub üleminek eestikeelsele haridusele 1. ja 4. klassis, et pakkuda kõigile Eesti lastele, olenemata emakeelest, võimalust omandada kvaliteetne eestikeelne haridus, mis edaspidi annab kõigile lastele ja noortele paremad võimalused edasi õppimiseks ning meelepärase töö ja tegevuse leidmisel tulevikus, samuti toetab Eesti riigiidentiteedi kujunemist. Siinkohal on väga suur võtmeroll motiveeritud õpetajatel ja tugispetsialistidel ning nende järelkasvul. Kolmes riigikoolis töötab täna kokku 74,4 ametikohal (ametikohtade arv = koormuste summa) 90 õpetajat, kellest 50 vastavad kvalifikatsiooni- ja keelenõuetele.

Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusega kohustub riik pidama igas maakonnas vähemalt ühte gümnaasiumi, nüüdseks tegutseb 27 riigigümnaasiumi. Ida-Virumaale on rajatud viis uut riigigümnaasiumi: 2015. aastast tegutseb Jõhvi Gümnaasium, 2019. aastast Kohtla-Järve Gümnaasium ning Narvas alustasid õppetööd 01.09.2023. Narva Gümnaasium ja Narva Eesti

¹ Haridusvaldkonna arengukava 2021–2035. https://www.hm.ee/sites/default/files/documents/2022-09/1_haridusvaldkonna_arengukava_2035_kinnitatud_11.11.21.pdf

² Koalitsioonilepe 2023-2027. <https://valitsus.ee/valitsuse-eesmargid-ja-tegevused/valitsemise-alused/koalitsioonilepe#haridus>

Gümnaasium. Riigigümnaasiumites on loodud võimalused, et õpilastele pakkuda rohkem valikuid erinevate õppesuundade näol, kindlustada tugev ainealane õpe.

Lisaks võttis riik kohaliku omavalitsuse üksustelt 2022. aastal üle Kohtla-Järve Järve Kooli, 2023. aastal üle Sillamäe Gümnaasiumi, Sillamäe Eesti Põhikooli, Kiviõli I Keskkooli, Kiviõli Vene Kooli ja Lüganuse Kooli pidamise.

Lüganuse valla riigikoolide ümberkorralduse vajadus on eesmärgistatud Lüganuse valla ja Haridus- ja Teadusministeeriumi vahel 07.03.2023. a sõlmitud halduslepingus, so kvaliteetse eesti keelse hariduse kättesaadavuse ja nüüdisaegse õpikäsituse ellurakendamiseks vajalikke õppe- ja töötingimuste tagamine.

2021. aastal on Lüganuse vald tellinud haridusvõrgu analüüsi³, mille järeldestes on ära toodud muu hulgas: senist koolivõrku on vaja otsustavalt reformida, arvestades õpilaste arvu on haridusasutusi liiga palju, millega kaasneb suur ressursikulu.

Üha kahaneva elanike, sh õpilaste arvu tõttu on osa koolihooneid ruumikasutuselt muutunud ebaefektiivseks, nii vajavad pooltühjad hooned kaasaegse õpikeskkonna säilitamiseks, ülalpidamiseks ja remontimiseks suuri investeeringud. Lisaks toob õpilaste arvu vähenemine kaasa sotsiaalse suhtluse piiratuse ning vähenevad ka huvitegevuse võimalused, sest laste arv ei võimalda huviringe avada. Eelnimetatu on tinginud vajaduse koolivõrgu korrastamiseks.

Laste ja õpilaste arv Lüganuse vallas

- Rahvastiku vähenemine Ida-Virumaal on olnud eriti järsk ning ka järgnevatel kümnendikeks näeb Statistikaameti rahvastikuproгноos rahvastiku languse jätkumist. Rahvastikuregistri andmetel on Lüganuse vallas sündinud laste arv viimase seitsme aasta jooksul olnud kõikuv. 2017. aastal sündinud lapsed on kooliealised järgmiseks, 2024/25 õppeaastaks. Alates 2021. aastast on laste sündimus kahanemistendentsis (tabel 1).

Tabel 1. Rahvastikuregistri andmetel on Lüganuse vallas sündinud laste arv

Aasta	Sündinud laste arv	Kooliealised õppeaastal
2017	57	2024/25
2018	63	2025/26
2019	53	2026/27
2020	71	2027/28
2021	46	2028/29
2022	44	2029/30
2023	32	2030/31

EHISe andmetel on Lüganuse valla koolides toimunud õpilaste arvu vähenemine viimase üheksa õppeaasta jooksul 112 õpilase võrra (tabel 2).

Tabel 2. Statsionaarse õppe õpilaste jaotus ja arv Lüganuse valla üldhariduskoolides 2015-2023 õa.

Õppeaast a	2015/ 16	2016/ 17	2017/ 18	2018/ 19	2019/ 20	2020/ 21	2021/ 22	2022/ 23	2023/ 24
---------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

³ [Lüganuse valla haridusvaldkonna analüüs 2021](#), OÜ Cumulus Consulting

Õppeasutus									
Kokku	776	746	737	706	694	683	658	673	664
Kiviõli I Keskkool	336	340	340	352	376	363	347	360	347
Kiviõli Vene Kool	268	252	253	231	211	213	201	209	196
Lüganuse Kool	97	90	79	68	60	66	58	58	68
Maidla Kool (KOV)	51	44	46	38	39	36	46	46	53
Sonda Kool (KOV)	24	20	19	17	8	5	6		

Allikas: EHIS

Kolmes riigikoolis õpib (EHIS 10.11.2023 andmetel) kokku 611 õpilast, neist põhikooliosas 569 ja gümnaasiumiosas 42.

Ümberkorraldamisega kaasnevad muudatused

Koolivõrgu ümberkorraldamisega Lüganuse vallas panustatakse riigile strateegiliselt olulise regiooni arengusse, sidustades hariduse kaudu suure osa eesti keelest erineva emakeelega inimesi (eeskätt muukeelne kogukond) muu Eesti ühiskonnaeluga. Riigikoolide tegevusega aidatakse kaasa eesti keele positsiooni parendamisele regioonis. Moodustatava kooli kõik tegutsemiskohad täidavad riiklikult olulist ülesannet eestikeelsele haridusele üleminekul olles partneriks Lüganuse valla ja teistele maakonna haridusasutustele, eesti keeles õppimis- ja õpetamiskompetentsi jagamisel ning keelekeskkonna loomisel.

Tegemist on pika aja- ja kultuurilooga Lüganuse kihelkonna piirides asuvate koolidega, kus väga oluliseks on kohaliku ajaloo ja pärimuskultuuri edasi kandmine. Näiteks Lüganuse Kooli ajalugu ulatub 1694. aastasse, mil koolitegevusest Lüganusel on esimesed andmed Lüganuse kiriku kroonikas. 2017. aastal toimunud haldusreformi järgselt moodustati Lüganuse vald senise Lüganuse valla, Kiviõli linna ja Sonda valla liitmisel. Iseloomustamaks seda, et moodustatav kool oma erinevate tegutsemiskohtadega on eeskätt mõeldud kogu Lüganuse valla lastele, sel põhjusel saab ühendkooli nimeks Lüganuse Riigikool.

Piirkonna tööstusharusid arvestades on võimalik panustada keskkonnahariduse ja rohepöörde eesmärkide edendamisele. Oluline on koostöö tõhustamine Virumaa riigi- ja munitsipaalkoolide, Kiviõli Kunstide Kooli, Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse, Rakvere Ametikooli ja maakonnas tegutsevate kõrgkoolide filiaalide, Kood/Jõhviga ning piirkonna ettevõtetega.

Kaasnevad muudatused:

- Moodustatava kooli nimi on Lüganuse Riigikool.
- 2024/25 õppeaastal jätkatakse õppetööd tänastes tegutsemiskohtades.
- Lüganuse Riigikooli gümnaasiumiastmesse õpilaste vastuvõtt lõpetatakse alates 2025/26 õppeaastast ning uut 10. klassi ei avata. 2024. aasta kevadel saavad 9. klassi õpilased osaleda Virumaa riigigümnaasiumide sisseastumiskatsetel ja kandideerida riigigümnaasiumitesse konkursi korras (nt 2022/23 õppeaastal 84-st vallas elavast põhikooli lõpetajast valis õpingute jätkamiseks väljaspool kohaliku omavalitsust teise

haridusasutuse 37 õpilast (44%)). Kõik gümnaasiumiastmesse õppima asunud õpilased saavad oma gümnaasiumiõpinguid jätkata samas koolis kuni 2026/27 õppeaasta lõpuni (tänaste põhikooli lõpetajate hulgas läbiviidud küsitluse põhjal vastanutest (80%) eelistab jätkata õpinguid Kiviõli I Keskkooli gümnaasiumiastmes 10%). Vabade kohtade olemasolul on võimalik 11. ja 12. klassi sisse astuda ja jätkata õpinguid gümnaasiumiastmes kuni 2026/27 õppeaasta lõpuni.

Väljaspool Lüganuse valda õppima asuvatel õpilastel pikeneb mõnevõrra koolitee. Näiteks Kiviõlile lähemal on Kohtla-Järve Gümnaasium (ca 23 km) ja Jõhvi Gümnaasium (33 km), samuti Rakvere Riigigümnaasium (ca 40 km), kutseharidust pakub Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus, mille lähim õppekoht on Jõhvis. Õpilastel on võimalik kasutada majutuse ja ühistranspordi sõidukulude hüvitamist. Õpilaste transpordi paremaks korraldamiseks toimuvad konsultatsioonid MTÜ Ida-Viru Ühistranspordikeskusega. Arvestades muudatusele eelnevat ajavaru on aega ühistranspordi korralduse parandamist ette valmistada.

- Seoses üleminekuga eestikeelsele haridusele toimub õpilaste vastuvõtt 1. klassi vastavalt kooli vastuvõtu tingimustele ja korrale Kiviõli ning Lüganuse tegutsemiskohas.
- Senise Kiviõli Vene Kooli õpilased jätkavad õpinguid tänases koolihoones eeldatavalt kuni 2026/27 õppeaasta lõpuni. Seejärel hoone kasutamine koolihoonena lõpetatakse, sest füüsiline õpikeskkond ei vasta tänapäevastele tingimustele ning hoone on amortiseerunud.
- 2027/28 õppeaastast jätkavad (2023/24 õa õpilaste arvu järgi) 4.-9. klasside 107 õpilast põhihariduse õpinguid tänases Kiviõli I Keskkooli tegutsemiskohas (tabel 3). Muudatuste rakendamisel tagatakse kõikidele õpilastele turvaline ja nüüdisaegne õpikeskkond, seda Kiviõli I Keskkooli hoone ruumiprogrammi võimaluste parendamisel.

Tabel 3. Kiviõli Vene Kooli õpilaste arv klassis 2023/24 kuni 2027/28 õppeaastani.

Õppeaasta	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28
1. klass	14				
2. klass	26	14			
3. klass	16	26	14		
4. klass	24	16	26	14	
5. klass	27	24	16	26	14
6. klass	21	27	24	16	26
7. klass	23	21	27	24	16
8. klass	18	23	21	27	24
9. klass	27	18	23	21	27
Kokku	196	169	151	128	107

Allikas: EHS 10.11.2023

Ümberkorralduste eesmärk on tagada kvaliteetse ja tugeva hariduse jätkusuutlikkus kõikides valla riigikoolides, tugevdades haridusasutuste strateegilist juhtimist, kasutades olemasolevaid ressursse optimaalselt, sh makstes konkurentsivõimelist töötasu ning keskendudes senisest enam õppearendustegevusele.

- Uus kool loob võimaluse kolme tegutsemiskoha vaheliseks õppekorralduslikuks koostööks:

- õpilaste, kooliperede ja kogukonna sidustamisel;
 - erineva suunitlusega tegutsemiskohad laiendavad õpetamise ja õppimise võimalusi, samuti koolihoonete ja taristute riskasutamist;
 - õpilaste jagunemist kooli õppekohtade vahel paremini korraldada;
 - luua tingimused õpilastele nüüdisaegseks õpikäsituseks, mis toetab sujuvat liikumist haridustasemete ja -liikide vahel.
 - ühisürituste siduvamat korraldamist ning sotsiaalset suhtlemist, mis toetab vallas elavate õpilaste omavahelist lõimumist;
 - kaasava hariduse põhimõtete rakendamist, sh tõhustatud ja eritoe vajadusega õpilaste toetamist; ligipääsetavuse tagamist ning üldise toe asjakohasemat ja tulemuslikumat pakkumist.
- Uue kooli juhtimises kaasnevad struktuursed muudatused juhtimistasandil:
 - koolidirektori ametikohale avaliku konkursi korraldamine;
 - eelnevalt Kiviõli I Keskkooli ja Kiviõli Vene Kooli direktori ametikoha koondamine;
 - Lüganuse Kooli direktori kohusetäitja tööleping on tähtajaline, mis lõpeb uue kooli direktori tööle asumisel.
 - Õpetajad ja tugispetsialistid võetakse ühendkooli üle kehtivate töölepingutega, mis edaspidi annab võimaluse õpetajate, tugispetsialistide jm personali ametikohtade ja töökoormuse võrdsema jaotamise.
 - Mittepedagoogiline personal võetakse samuti ühendkooli üle kehtivate töölepingutega, mis võimaldab personali ametikohtade ja töökoormuse võrdsema jaotamise:
 - kooliraaamatukogude koostöö, sh ühine õppekirjanduse soetamine;
 - ühine projektijuhtimine;
 - ühine IT-halduse korraldamine;
 - ühine halduspersonal.
 - Õpilaste toitlustamine Kiviõli I Keskkooli kooliköögi baasil ja toitlustusteenuse osutamine Kiviõli Vene Koolis, mis võimaldab korraldada toiduainete ühishankeid ning vähendada tooraine ja toidu raiskamist.

Koolide rahastamine ja tehniline seisukord

Ümberkorraldused ei too kaasa täiendavaid kulutusi riigieelarvele.

Kiviõli I Keskkooli, Kiviõli Vene Kooli ja Lüganuse Kooli tegutsemiskohad asuvad oma endistel pindadel Lüganuse vallas. Kinnisvara korrashoiu tagamise teenuseid osutab osaliselt Riigi Kinnisvara AS (RKAS).

Ühendkooli kulud kaetakse iga-aastase riigieelarve seadusega Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala eelarvest (tabel 4). Õpilaste arvu täpsustumine ning täiendavate halduskulude prognoos arvestatakse iga-aastaselt majandusprognoosis.

Tabel 4. Koolide eelarved kokku (eurodes, ilma käibemaksuta):

Kooli nimi	2023 eelarve				2024 eelarve*				2025 eelarve**			
	Õpetajate ja juhtide tööjõu kulu	Tegevuskulud	RKAS ***	KOK KU	Õpetajate ja juhtide tööjõukulu	Tegevuskulud	RKAS ***	KOK KU	Õpetajate ja juhtide tööjõu kulu	Tegevuskulud	RKAS ***	KOK KU
Kiviõli I Keskkool	648 441	459 076	11 649	1 119 166	1 514 744	956 496	340 880	2 812 120	1 514 744	956 496	340 880	2 812 120
Kiviõli Vene Kool	257 443	303 192	10 073	570 708	823 095	650 441	282 594	1 756 130	823 095	650 441	282 594	1 756 130
Lüganuse Kool	145 688	154 096	6 970	306 754	369 786	279 559	206 854	856 199	369 786	279 559	206 854	856 199

* täpsustub peale seda, kui Vabariigi Valitsus kinnitab 2024. a õpetaja palga alammäära määruse;

** täpsustub peale riigieelarvestrateegia 2025-2028 kinnitamist ja 2025 riigieelarve koostamist ning Eesti hariduse infosüsteemi (EHIS) andmete põhjal seisuga 10.11.2024;

***Kinnisvara haldamine, tehnohooldus ja tugiteenused (valve) läbi RKAS-i. Heakorraldab kool ise ja tarbimisteenused tulevad läbi kohaliku omavalitsuse (KOV-i).

Koolihoonete tehniline seisukord:

- Kiviõli I Keskkooli (aadressil Viru tn 14, Kiviõli) hoone on renoveeritud aastatel 2010-2012 (koolihoone on valminud 1969. aastal, toona õppis koolis ca 900 õpilast), mille käigus muudeti osaliselt seniseid ruumiplaane, sest õpilaste arv oli langenud. 2023/24 õppeaastal õpib koolis 347 õpilast (EHIS). Kaasaegse õpikeskkonna ja võimaliku õpilaste arvu suurenemisega on vaja kaasajastada spordikompleksi riietus- ja pesemisruume, garderoobi ning muuta ruumiprogrammi.
- Kiviõli Vene Kooli (aadressil Pargi tn 9, Kiviõli) hoone on oluliselt amortiseerunud. Õppekorpuste suuruse ja tehnilise seisukorra tõttu ei ole optimaalne jätkata kogu hoone kasutust väheneva õpilaste arvu juures (valminud 1985. aastal; ehitatud ca 800-900 õpilasele), 2023/24 õppeaastal õpib 347 õpilast (EHIS). Varasemalt on valla munitsipaalkoolis panustatud siseviimistlusse, kuid tehnoseadmed ja -süsteemid (küte, vesi/kanal, nõrkvool, valgustus) on vananenud, sh sööklatehnika, hoonel on soojuskaod, puudub ventilatsioon. Hoone suletud netopind (edaspidi SNP) on 7014,3 m².
- Lüganuse Kooli (aadressil Kiviõli tee 25, Lüganuse) hoone on renoveeritud 1997. aastal (valminud 1926. aastal, ehitatud ca 350 õpilasele). 2023/24 õppeaastal õpib 68 õpilast (EHIS). Kooli territooriumil paiknevate hoonetekompleksi kuulub: koolimaja SNP 2041,7 m², söökla, õppetöökodade ja Lüganuse raamatukogu kõrvalhoone SNP 816,1 m², võimla SNP 552 m² ja katlamaja SNP 250,7 m². Kaasaegse, turvalise õpikeskkonna tagamiseks on

vaja kavandada investeeringuid. Hoonetes puudub ventilatsioon, tehnosüsteemid (küte, vesi/kanal, tugev- ja nõrkvool) on amortiseerunud; ehituslike vigade tõttu vajavad hoonete katusekatted vahetust ja katusekonstruktsioonide ning vundamendihüdrolisatsiooni seisukord täiendavaid uuringuid. Kompleksi soojusenergia tagamiseks on kinnistul katlamaja, mis teenindab ainult kooli hooneid. Soojusenergia tootmiseks kasutatakse põlevkiviõli. Hoonete rekonstrueerimisel tuleks kaaluda ka alternatiivseid kütelahendusi, projekteerimiseks ja ehituseks on vajalik teha investeeringuid. Piiranguid kõigile ehitustöödele seab kinnistu asumine miljöökaitsega alal.

Kaasamisprotsessist

Ümberkorralduste peamine eesmärk on tagada kvaliteetse eesti keelse hariduse kättesaadavus ja nüüdisaegse õpikäsituse ellurakendamiseks vajalikud õppe- ja töötingimused.

Muudatuste kavandamiseks oli oluline kohtuda Lüganuse valla riigikoolide õpilaste, õpetajate ja koolide hoolekogudega ning kogukonna ja Lüganuse valla juhtide ja volikogu liikmetega, et vahetada informatsiooni ning saada erinevatelt osapooltelt neid puudutavates küsimustes tagasisidet.

Laekunud ettepanekuid on võetud arvesse antud ümberkorralduste kavandamisel, näiteks kõik kolm riigikooli ühendada ja viia ühise juhtimise alla juba 2024/2025 õppeaastast ja samal õppeaastal 1. klassis õpinguid alustavate laste erineva kodukeelega arvestamine õpperühmade moodustamisel. Lähtuvalt esitatud ettepanekust on pikendatud gümnaasiumiastmesse õpilaste vastuvõttu ühe aasta võrra, mis võimaldab õpilastel muudatustega paremini kohaneda ja edasist õpinguteed kujundada.

Toimunud on kohtumised erinevate osapooltega:

- Koolide hoolekogu koosolekud: Kiviõli Vene Koolis (*edaspidi KVK*) 22.11.2023; Kiviõli I Keskkoolis (*edaspidi KIK*) 23.11.2023 ja Lüganuse Koolis (*edaspidi LK*) 04.12.2023, kus kavandatavaid muudatusi on tutvustatud, samuti toimus kohtumine KIK gümnaasiumiastme õpilastega 15.11.2023 ja õpetajatega 22.11.2023.
- 28.11.2023 toimus I. kohtumine kogukonnaga KIKs, osalejaid ca 30.
- 11.12.2023 toimus kohtumine Lüganuse vallavalitsuses volikogu ja vallavalitsuse liikmetega ning volikogu hariduskomisjoni liikmetega.
- 11.12.2023 toimus II. kogukonnaga kohtumine KIKs, kutsustud hoolekogu ja kogukonna liikmed ning vallavalitsuse esindajad, osalejaid 55.
- 16.01.2024 toimus III. kogukonnaga kohtumine KIKs, kutsustud olid kolme kooli direktorid ja hoolekogude ja kogukonna liikmed ning vallavalitsuse esindajad.
- 24.01.2024 toimus LK HK koosolek.
- 29.01.2024 toimus KVK ja KIK HK koosolek.
- 30.01.2024 toimus KVK lastevanemate koosolek.
- 14.02.2024 toimus kohtumine KIK 9. klassi õpilastega.
- 14.02.2024 toimus LK lastevanemate koosolek.

Ümberkorraldamise tingitud muudatused õigusaktides

Kiviõli I Keskkooli, Kiviõli Vene Kooli ja Lüganuse Kooli ümberkorraldamine uueks kooliks ei too kaasa muudatusi seadustes.

Kiviõli I Keskkooli, Kiviõli Vene Kooli ja Lüganuse Kooli kehtivad põhimäärused tunnistatakse kehtetuks. Põhimääruste kehtetuks tunnistamise eelnõu on lisatud käesolevale ettepanekule Lisa 2. Ümberkorraldusotsuse jõustumisel kehtestatakse uuekooli põhimäärus.

Ümberkorraldamise kuupäev

Koolid korraldatakse ümber ajavahemikul 1. juuli kuni 31. august 2024. a. Lüganuse Riigikool alustab tegevust 1. septembril 2024. a.

Ümberkorraldamise ettepaneku koostöölastamine

Ümberkorraldamisettepanek esitatakse koostöölastamiseks Rahandusministeeriumile ja arvamuse avaldamiseks Lüganuse Vallavalitsusele, Kiviõli I Keskkooli, Kiviõli Vene Kooli ja Lüganuse Kooli hoolekogule ja õpilasesindusele.

Kristi Vinter-Nemvalts
Haridus- ja Teadusministeeriumi kantsler